

Praktická pomůcka při léčbě patologických hráčů a dalších silně zadlužených lidí

Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc., Andrea Scheansová, Ph.D., MUDr. Hana Karbanová

Úvod

Silná zadluženost je v dnešní době stále častější. Je rozšířena i v běžné populaci, tím spíše se týká patologických hráčů a dalších lidí s návykovými nemocemi (Nešpor a Scheansová, 2009). Součástí léčby je v tomto případě i schopnost realisticky odhadnout finanční možnosti a zvolit optimální postup. Řada patologických hráčů i lidí s jinými návykovými nemocemi není v dobrém kontaktu s realitou. Lze předpokládat, že se zde uplatňují klasické obranné mechanismy jako popření nebo racionalizace. Finanční těžkosti často vedou k horšímu uplatnění a interpersonálním či právním problémům, což pak v bludném kruhu finanční situaci dále zhoršuje.

Některé časté chyby

1. Silně zadlužený člověk dá v panice všechny své prostředky prvnímu věřiteli, který na něj vyvine tlak. Připraví se tím o nutné prostředky na bydlení a obživu pro sebe a rodinu. Jeho schopnost splácet dluhy se tím zhorší, případně vznikají další dluhy.
 2. Ignorování a popírání finančních závazků s sebou také přináší zbytečné komplikace, např. exekuce nebo trestní stíhání pro neplacení výživného.
 3. Odnášení peněz věřiteli v hotovosti velmi nedoporučujeme, a to zejména ne patologickým hráčům velká hotovost je pro ně spouštěčem (tj. zhoršuje sebeovládání).
- Splácení dluhů by se mělo dít plánovitě a platby by měly probíhat bezhotovostně.

Jednotlivé kroky

Při zpracovávání následujícího formuláře jsme částečně vycházeli z materiálů svépomocné organizace Anonymních hráčů (v češtině viz Nešpor, 2006).

- Zamezit zhoršování situace. Nebrat drogy, hazardně nehrát, vyhybat se alkoholu a nekouřit. Kdo to nezvládne svépomocí, měl by vyhledat odbornou pomoc.
- Zpracovat přehled dluhů, jejich výše, úroků a dalších poplatků, požadovaných splátek a rizik při neplacení.
- Sestavit bilanci předpokládaných příjmů a nutných výdajů. Takto se získá částka použitelná ke splácení.
- Seřadit věřitele podle naléhavosti a zvážit své finanční možnosti, co se splácení týče.
- Zahájit jednání s věřiteli. Často je vhodné před tím konzultovat rodinu, právníka atd.
- Je také správné tento postup podle potřeby aktualizovat, protože finanční situace a její vnímání se mohou v čase podstatně měnit.
- Do závěrečné části formuláře jsme zahrnuli i dluhy nemateriální povahy vůči druhým lidem a vůči sobě. To je důležité už proto, aby si ten, kdo s formulářem pracuje, udělal širší obraz.

První zkušenosti

Vyplněný formulář zůstává výhradně v držení pacienta. Důvodem je to, aby na jeho základě mohl podnikat další kroky, navíc jsou zde obsažena velmi citlivá data. Většině našich respondentů formulář vyhovoval. To ale neplatilo vždy. Tak jednomu patologickému hráči vadil malý počet kolonek pro věřitele, protože měl věřitelů celkem 30. Formulář je možné individuálně přizpůsobovat a rozšiřovat. Formulář se u našich pacientů ukázal jako snadno použitelný a srozumitelný.

V této souvislosti je ale třeba upozornit na jedno riziko. Silně zadlužený člověk si někdy až při práci s formulářem může uvědomit plný rozsah svého problému. To může vést k emočním krizím.

V ústavní léčbě to nepředstavuje problém, protože tam je psychoterapeutická pomoc pružně dostupná. V ambulantní léčbě je ale situace jiná. Zde by šlo např. nechat formulář vyplnit těsně před ambulantním kontaktem (třeba v čekárně). Další možností je pacienta vybavit telefonním číslem,

kam se může kdykoliv v případě krize obrátit (např. Centrum krizové intervence má tel. 284016 666).

Literatura

Nešpor K. Už jsem prohrál dost. Praha: Sportpropag 2006; 130. Volně dostupné na www.drnespor.eu.

Nešpor K, Scheansová A. Návykové nemoci a peníze – důležité souvislosti. Čas. Lék. Čes. 2009; 148(7):335-337.

Nešpor K, Scheansová A. Zadluženost lidí s návykovými nemocemi je zdravotní i společenský problém. Praktický lékař 2010; 90:50-51.

